

Nr 38

Utlåtande i anledning av väckt motion om ränta å arbetsgivaravgift inom ATP.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 454, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herrar *Stiernstedt* och *Nordgren* hemställt »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring av Kungl. Maj:ts förordning den 18 december 1959 (nr 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring m. m. att arbetsgivare, som inbetalar arbetsgivaravgift vid årets början, skall få tillgodoräkna sig 2 procents ränta å det inbetalda beloppet».

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sin hemställan får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från riksförsäkringsverket.

Gällande regler m. m.

Enligt *förordningen den 18 december 1959 angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m.* avses med arbetsgivaravgift summan av avgifter från arbetsgivare enligt lagen om allmän försäkring (till sjukförsäkringen och tilläggspensioneringen), avgift för obligatorisk försäkring i riksförsäkringsverket enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, avgiftstillägg jämlikt 14 § lagen angående omreglering av vissa ersättningar enligt 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete m. m. samt avgift enligt förordningen angående byggnadsforskningsavgift.

Arbetsgivaravgift uppgående till högst 1 000 kronor skall, om riksförsäkringsverket ej annat bestämmer, påföras i samband med slutlig skatt i enlighet med vad som stadgas i uppbördsförordningen. Samma gäller även beträffande arbetsgivaravgift överstigande nämnda belopp, om verket finner att skäl föreligger därtill. Annan arbetsgivaravgift uppbäres av riksförsäkringsverket.

Arbetsgivare, vilkens arbetsgivaravgift uppbäres av riksförsäkringsverket, skall under varje år erlägga ett belopp motsvarande skillnaden mellan, å ena sidan, den preliminära avgiften för året ökad med den slutliga avgift, som debiterats under nästföregående år, och, å andra sidan, den i avräkning mot nämnda slutliga avgift påförda preliminära avgiften. Det åligger verket att utfärda räkning på ifrågavarande belopp. Räkningen skall över-

sändas till arbetsgivaren senast den 18 januari. På räkningen upptaget belopp skall erläggas senast den 18 februari, om det understiger trehundra kronor, samt eljest med en sjättedel senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december. Utan att påminnelse om försummad avgiftsbetalning dessförinnan sker, åligger det riksförsäkringsverket att efter den 18 i envar av de ovan angivna månaderna upprätta och till vederbörande länsstyrelse för indrivning överlämna uppgift över avgiftsbelopp, som skolat inbetalas till verket men som icke erlagts inom föreskriven tid. På sådant obetalt eller för sent inbetalt belopp utgår restavgift enligt bestämmelserna i uppbördsförordningen.

Det utredningsarbete som bedrivs av *allmänna skatteberedningen* åsyftar bl. a. även att belysa tänkbara utformningar av reglerna för de skilda delarna av beskattnings- och avgiftsområdet. Betydande uppmärksamhet har i detta sammanhang ägnats frågan om socialförsäkringarnas finansiering. Enligt vad som redovisas i årets riksdagsberättelse avser skatteberedningen att under första halvåret 1964 framlägga förslag beträffande formerna för socialförsäkringens finansiering.

Remissyttrandet

Riksförsäkringsverket har anfört:

Även om arbetsgivaravgiften på utsänd räkning författningsenligt uppdelats till betalning vid sex uppbördstillfällen under året, förekommer det att arbetsgivaren betalar in hela avgiftsbeloppet vid första uppbörden eller mer än ett delbelopp vid en av uppbörderna. Möjligheten att betala hela avgiften på en gång har dock hittills utnyttjats i mycket begränsad omfattning. Av de omkring 80 000 arbetsgivare, som erhöll räkning å arbetsgivaravgift i januari 1963, betalade sålunda 472 eller knappt 0,6 % samtliga sex delavgifter vid februariuppbörden.

Under år 1963 överlämnade riksförsäkringsverket till vederbörande indrivningsmyndigheter uppgifter beträffande 48 712 delbelopp av arbetsgivaravgift, vilka arbetsgivare antingen helt försummat att betala eller inbetalat för sent. Det sammanlagda beloppet av de sålunda för indrivningsåtgärder anmälda avgifterna uppgick till 30,56 milj. kronor. Såsom anledning till försummelsen har ibland åberopats att arbetsgivaren inte har särskild kontorsorganisation.

Det är uppenbarligen angeläget att betalningsförsummelser med därav följande kostnader för arbetsgivarna och myndigheterna motverkas. Det är sannolikt att införande av räntegottgörelse å förtidsinbetalda belopp skulle leda till en viss ökning av antalet fall då hela arbetsgivaravgiften betalas in vid första uppbördstillfället. Att detta skulle leda till någon mera påtaglig minskning av betalningsförsummelserna torde emellertid inte kunna förväntas.

Ur administrativ synpunkt bör en ökad inbetalning av hela arbetsgivaravgiften vid årets början medföra viss fördel främst genom att riksförsäkringsverket befrias från bokförings- och kontrollarbetet vid de senare inbetalningstillfällena. Denna fördel skulle dock i viss mån motvägas av att be-

stämmelserna blir mera komplicerade. Det torde sålunda få närmare övervägas huruvida vid ett införande av räntegottgörelse särskilda bestämmelser erfordras rörande avgifter som uppgår till eller endast obetydligt överstiger 300 kronor — avgift som understiger nämnda belopp skall ju enligt gällande bestämmelser erläggas vid första uppbörden — rörande förfarandet vid jämkning av preliminär avgift när förskottsinbetalning ägt rum m. m.

För uträkning av arbetsgivaravgifterna, kontroll av inbetalningarna m. m. använder riksförsäkringsverket ett system med maskinell databehandling. Samtidigt med räkningen utsändes inbetalningskort i form av hålkort, ett för varje betalningstillfälle. Det nu använda kontrollsystemet förutsätter att inbetalning sker med samma belopp, som riksförsäkringsverket påfört. Om räntegottgörelse skulle införas, kan olika tekniska metoder tänkas. Närmast till hands torde ligga att hela det påförda beloppet inbetalas samt att riksförsäkringsverket därefter räknar ut och återbetalar ränta på den del av avgiften som kommer i fråga.

Vad nu anförts innebär att ett definitivt ställningstagande till frågan om införande av räntegottgörelse förutsätter en mera detaljerad genomgång av de administrativa frågorna än den som kunnat göras i förevarande sammanhang.

Emellertid synes vid ställningstagande till motionsförslaget avgörande vikt böra tillmätas den omständigheten att allmänna skatteberedningen inom kort torde framlägga förslag som kan tänkas medföra väsentliga ändringar i fråga om arbetsgivaravgifterna. Anledning synes därför inte föreligga att för närvarande aktualisera frågan om räntegottgörelse å förskottsinbetalningar av sådana avgifter.

Utskottet

Enligt 1959 års förordning angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring skall arbetsgivaravgifter till sjukförsäkringen och tilläggs pensioneringen liksom vissa andra liknande avgifter erläggas till riksförsäkringsverket i de fall summan av avgifterna överstiger 1 000 kronor. Avgifterna skall, enligt räkning som tillställs arbetsgivaren, betalas med en sjättedel senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december. Avgiftsbelopp, som icke erlägges i rätt tid, överlämnas till vederbörande länsstyrelse för indrivning. Därvid påföres den betalningsskyldige restavgift enligt bestämmelserna i uppbördsförordningen. Inbetalning i förskott av arbetsgivaravgift eller del därav är tillåten.

I förevarande motion yrkas sådan ändring i 1959 års förordning att arbetsgivare som inbetalar arbetsgivaravgift i förskott vid årets början skall få tillgodoräkna sig två procent ränta å det inbetalda beloppet. Det nuvarande betalningssystemet innebär enligt motionärernas mening risk för att arbetsgivare, som icke har särskild kontorsorganisation, ej gör inbetalning i rätt tid och därför blir uppförd på restlängd. Hela indrivningsförfarandet medför kostnader och besvär både för det allmänna och för den betalningsskyldige. Då avgifter till ATP samlas i en fond vore det, menar motionärer-

na, rättvist att skälig räntegottgörelse lämnades på förskottsbetalda medel.

Riksförsäkringsverket har i remissyttrande framhållit att det uppenbarligen är angeläget, att betalningsförsummelse med därav följande kostnader för arbetsgivaren och myndigheterna motverkas. De fördelar ur administrativ synpunkt som skulle vinnas med en ökad inbetalning av hela arbetsgivaravgiften vid årets början skulle dock, fortsätter riksförsäkringsverket, i viss mån motverkas av att bestämmelserna i händelse av bifall till motionärernas förslag blev mera komplicerade. Vidare skulle vissa svårigheter uppkomma att anpassa det nya förfarandet till riksförsäkringsverkets system med maskinell databehandling och inbetalningskort i form av hålkort. Den i motionen föreslagna reformen synes emellertid ej vara aktuell för närvarande, slutar riksförsäkringsverket, eftersom allmänna skatteberedningens väntade betänkande kan tänkas medföra väsentliga ändringar i fråga om arbetsgivaravgifterna.

Såsom riksförsäkringsverket påpekat har allmänna skatteberedningen att pröva frågan om socialförsäkringarnas finansiering. Enligt vad som anges i årets riksdagsberättelse avser beredningen att under första halvåret 1964 framlägga betänkande i ämnet. De nya regler som kan bli en följd av beredningens förslag kommer sannolikt att ändra grunden för bedömningen av de problem motionärerna aktualiserat. Utskottet finner det med hänsyn härtill icke möjligt att nu taga ställning till motionsyrkandet och får således hemställa,

att förevarande motion, II:454, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 april 1964

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: fru Carlqvist, herrar Kaijser, Lars Larsson, Eric Carlsson*, fru Nilsson, herrar Dahlberg*, Harry Carlsson* och Kilsmo*;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herrar Fredriksson, Wahrendorff*, Jönsson i Inge-marsgården, Carlsson i Göteborg och Ringaby.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.